DNP/SPOT

Stedenbouwkundige kaders ASBM

Naar aanleiding van:
Het verzoek tot het vergelijkbaar maken van 2 ruimtelijke studies voor De Nieuwe Poort/SPOT Groningen.

Opdrachtgever
Gemeente Groningen

Fase
Advies

Datum
18 / 09 / 2024

ADVIES ASBM GRONINGEN

Onderwerp: De Nieuwe Poort
Datum: 17.09.2024
Door: ASBM; Gebiedsstedenbouwers [redacted] en [redacted]
Stadsbouwmeesters [redacted] en [redacted]

Inleiding

Projectteam De Nieuwe Poort (PT) voert de opdracht uit om twee ruimtelijke studies voor het nieuwe DNP gebouw (DNP) objectief te vergelijken. Hiervoor heeft het PT stedenbouwkundige kaders gevraagd aan Atelier Stadsbouwmeester. Deze kaders zijn opgesteld door de twee gebiedsstedenbouwkundigen van de beide locaties, samen met de 2 stadsbouwmeesters. In dit document wordt dit viertal aangeduid als ASBM.

De set van objectieve stedenbouwkundige kaders heeft het PT nodig om de invloed van de stedenbouwkundige omgeving op de gevraagde kosten-baten analyse van de twee ruimtelijke (gebouw-of kavel) studies te zien en waar mogelijk te onderscheiden als keuzemotief. Het raamwerk waarbinnen het ASBM de stedenbouwkundige kaders dient aan te leveren is op de schaal van de (bouw)locatie.

Dat het ASBM deze locatie-specifieke kaders afgemeten levert voor dit doel, wil niet zeggen dat het ASBM haar eerdere uitspraken over DNP in de stad terzijde legt. Het ASBM en de stadsbouwmeesters spraken zich uit over de grotere betekenis van DNP in de stad, over de bundeling of juist scheiding van het programma van DNP en ook over de keuze voor een nieuw complex versus het behouden van de bestaande locatie. Zo schreef het ASBM in een eerder advies over de spreiding van het programma door de stad en de betekenis daarvan voor meerdere gebieden in de stad. En schreven de stadsbouwmeesters dat de aanjagende effecten van DNP op nieuwe locaties vergeleken of getest zouden moeten worden op diezelfde effecten bij vernieuwing op de bestaande locatie. Het ASBM neemt rekenschap van de onderzoeken en adviezen van derden die beargumenteren dat bij een groot programma als dat van DNP belangrijke uitgangspunten voor het laten renderen van het programma zwaar mee wegen. Dit wetende stellen we deze stedenbouwkundige kaders op voor het gecombineerde programma van DNP op 1 locatie, wat niet wil zeggen dat de eerdere uitspraken aan kracht verliezen.

Weging in 3 stappen

Het ASBM presenteert haar stedenbouwkundige visie in 3 stappen, te weten:

ASBM I: DNP in stad
Dit is een visie op de positionering van het cultuurprogramma van DNP in Groningen.

ASBM II: Reflectie op de locaties
Hierin wordt gereflecteerd op de betekenis van de locatie met daarin de positie van DNP. In dit hoofdstuk staan de stedenbouwkundige kaders waar de projectteam mee kan werken.

ASBM III Input voor de aanbesteding
Deze weging zal nog plaatsvinden, na de keuze voor de locatie voor DNP

Visie op DNP is visie op stad

Een visie op DNP is een visie op de stad. De antwoorden op de vraag over de twee locaties, worden door het ASBM gegenereerd vanuit de visie op stad. Dat doen we op basis van de omgevingsvisie Levende Ruimte, als vertrekpunt voor de ontwikkeling van de stad. Het ASBM stelt dat we kunnen afwijken van dit belangrijk(st)e vertrekpunt, indien het resultaat onbetwistbare kwaliteitsverhoging is voor de stad, beter dan tijdens het opstellen van de omgevingsvisie beoogd werd en/of logischerwijs kon worden. Waarbij 'beter voor de stad' door ASBM bekeken wordt vanuit het perspectief van de fysieke leefomgeving en ruimtelijke ontwikkeling. Wij stellen deze verkenning op met als leidende onderzoeksvraag:

Is DNP op het Suikerterrein een onbetwistbaar kwaliteitsverhogend alternatief voor DNP op de Stationslocatie, wat betreft de effecten op de fysieke leefomgeving en stadsontwikkeling?

Wat DNP in stad betreft bepalen de ambities, de doelen en de beoogde resultaten uit de omgevingsvisie de koers om te volgen of om bewust van af te wijken. De vertrekpunten voor het ASBM uit de omgevingsvisie die betrekking hebben op DNP zijn:

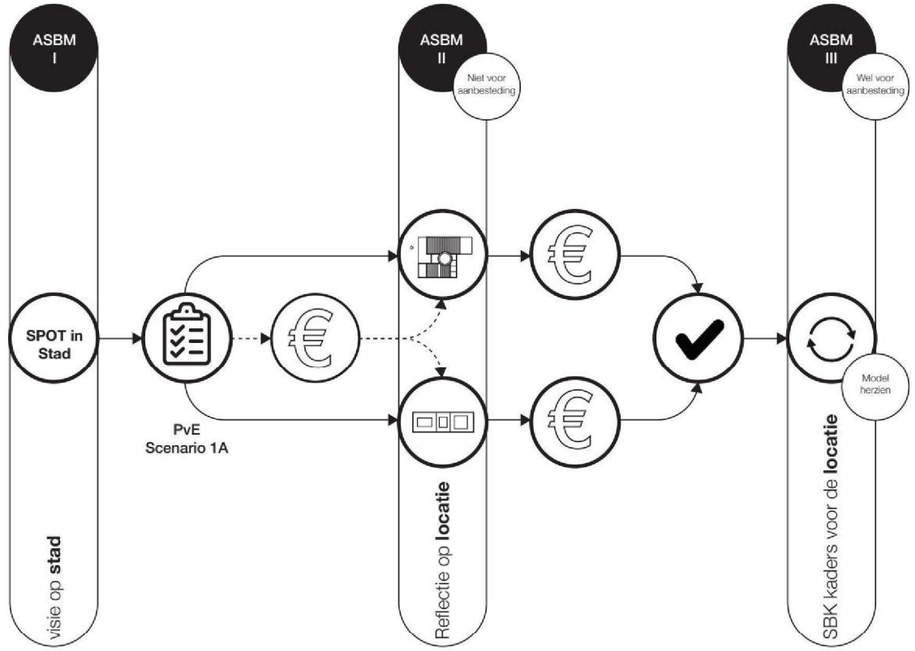
1. (top 10 keuze) compacte stad: Groei voor 2/3 opvangen in (binnen)stedelijk gebied
2. (top 10 keuze) vasthouden aan één centrum, belangrijke grootstedelijke voorzieningen zoveel mogelijk in of nabij de verruimde binnenstad
   (Aanvulling uit Geleide Groei: "In het perspectief van de verruimde binnenstad wordt de relatie tussen de binnenstad en gebieden zoals het Stationsgebied, UMCG, Hortusbuurt, Westerhaven en de oostelijke Binnenstad sterker. Deze gebieden behouden hun eigen karakter, maar worden meer en meer 'mee gekleurd' vanuit de binnenstad en vice versa. De verbinding van de binnenstad met de grote ontwikkel gebieden daarbuiten (zoals De Suiker, Stadshavens en zelfs Meerstad) wordt intensiever."
3. faciliteren ketenmobiliteit, met de aanleg van hoogwaardige overstappunten ('hubs') in combinatie met wonen, werken en voorzieningen. (*Groningen goed op weg, blz 7)*

Deze 3 belangrijke ambities worden per locatie in meer of mindere mate bereikt. In grote lijnen stellen we dat:

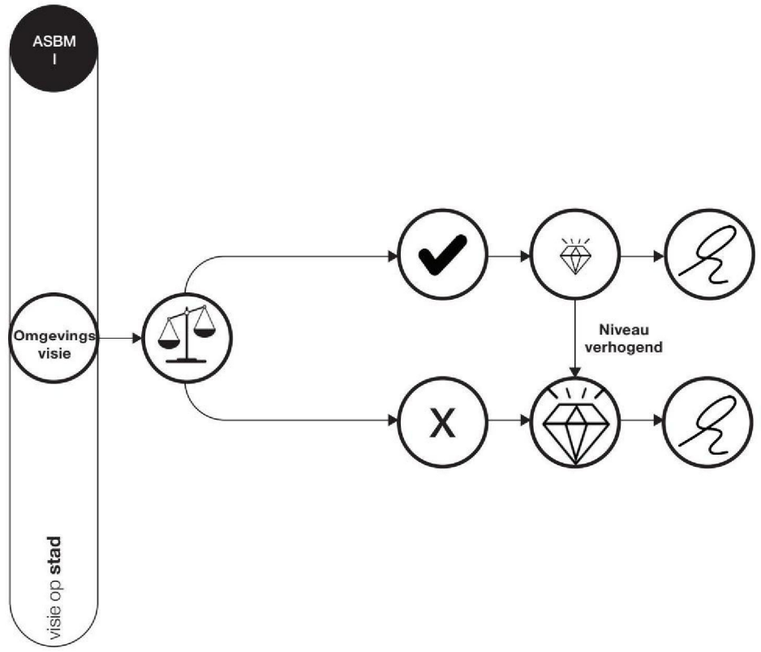
1. de groei (van en met DNP) op beide locaties opgevangen wordt in de bestaande stad
2. DNP zich bij het station duidelijker in de verruimde binnenstad bevindt dan op het Suikerterrein
3. de ketenmobiliteit en duurzame mobiliteit sterker geactiveert wordt met DNP bij het station dan met DNP op het Suikerterrein

Met deze vertrekpunten is de opgave door ASBM beschouwd en zijn de stedenbouwkundige kaders beschreven in dit document. Ook ziet het ASBM ten opzichte van de ambities in de omgevingsvisie en de waarde van stedenbouwkundige kaders een een opgave-oversteigend vraagstuk met het oog op de waarde voor DNP in de stad, namelijk:

Wil de stad dat DNP profiteert van de resultaten van ingrijpende projecten in de verruimde binnenstad, of wil de stad dat DNP nieuwe projecten en kansen genereerd ten gunste van nieuwe plekken in onze stad? Met andere woorden, is de omgeving betekenisvol voor DNP, of is DNP betekenisvol voor de omgeving?

ASBM benadering in 3 stappen

Alternatieven zijn altijd niveau-verhogend

ASBM I: DNP in stad

We zien of weten dat:

- De stad/gemeente een bewegend 'daily urban system' is waarbinnen elke werkdag 180.000 mensen uit de regio komen om in de gemeente Groningen onderwijs of een studie te volgen, te werken of van voorzieningen gebruik te maken (Bron: omgevingsvisie-levende-ruimte.pdf)
- Het totaal aantal busreizigers, dat dagelijks de gemeente in- en uitgaat bedraagt, op een gemiddelde werkdag, ongeveer 40.000. Er stappen op het Hoofdstation ongeveer 42.000 passagiers in- en uit de trein. (bron: https://oisgroningen.nl/wp-content/uploads/2021/06/daily-urban-system-2019.pdf)
- De stad bouwt grote, complexe projecten, zoals het nieuwe station, die dit daily urban system maximaal faciliteren.
- De huisvesting van diverse culturele (stads)programma's onderwerp voor onderzoek is voor vernieuwing/verplaatsing, te weten DNP, Martini Plaza, Kardinge en Museum aan de A.
- Referentiegebouwen van muziekcentra aantonen dat de positie in de stad invloedrijk is op de hoeveelheid (consumerende) bezoekers buiten de muziekconsument om.

1.

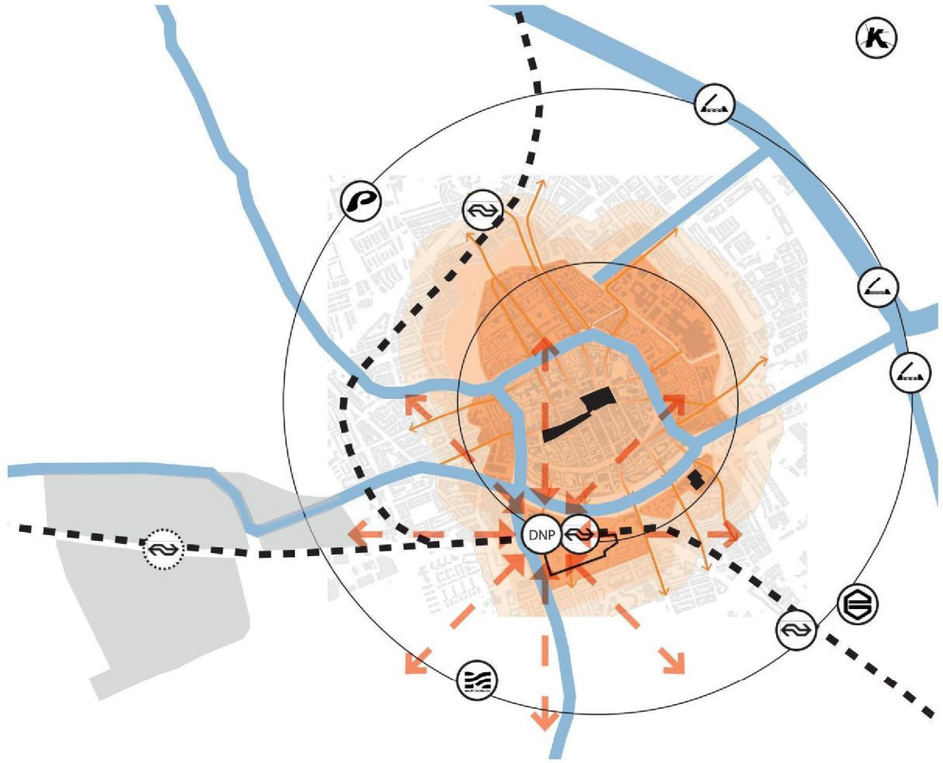
Hiërarchie stadslocaties en stedelijk programma

Het ASBM stelt dat de hiërarchie van het stedelijk programma (zoals de belangrijke cultuurfunctie van DNP) gekoppeld dient te worden aan de hiërarchie van stadslocaties en OV-knopen. DNP heeft een doelgroep die deels vanuit de stad, deels vanuit de regio komt. Om die regionale bereikbaarheid te organiseren, en daarbij ook duurzame mobiliteit te stimuleren, is de positie van het cultuurcluster bij een regionaal OV-knooppunt (station) van groot belang. Deze fysieke koppeling is wat het ASBM betreft een belangrijk sturingsinstrument voor de locatiekeuze van DNP, en dus voor de vergelijking van de twee locaties. We stellen in de omgevingsvisie dat grootschalige ingrepen elkaar versterken. We wegen met dit criterium. De koppeling van DNP, een cultureel hoofdprogramma, met het nieuwe station (regionale OV-knoop) ligt wat het ASBM betreft voor de hand. Het ASBM acht de kans dat beide grootheden elkaar stimuleren en versterken ten opzichte van alternatieven zeer groot. Het objectiveren van deze aanname is aan anderen en op basis van andere criteria dan stedenbouwkundige kaders.

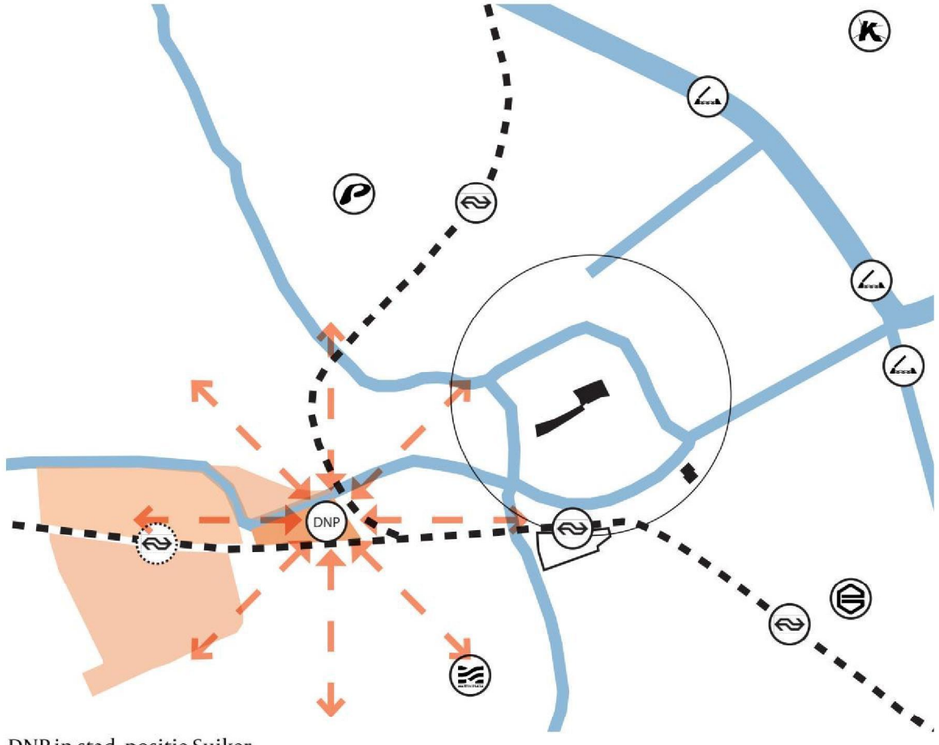
Wij zien bij DNP-Suiker een minder sterke koppeling tussen een cultureel hoofdprogramma en een infrastructureel hoofdproject. De locatie op het Suikerterrein vraagt om een breed pakket van ingrepen in de infrastructuur van de stad. Voor de hechting met zowel station als stad zijn ontwikkelingen nodig langs de assen Hoendiep en het spoortraject Suiker-Hoofdstation. Zelfs wanneer daarin breed wordt geïnvesteerd, blijft de reistijd voor de Suikerlocatie langer dan bij de locatie in het stationsgebied. Maar mochten deze nieuwe verbindingen slagen, en ook hoogwaardige leefomgevingen toevoegen voor de aangrenzende buurten, dan zou DNP-Suiker mogelijk een niveau verhogend alternatief kunnen zijn voor DNP-Station. Gezien de status van de huidige stad en de kennis over de impact in tijd, geld en inspanning die gepaard gaat met dergelijke transformaties stellen wij echter dat voor DNP-Suiker deze niveau verhogende betekenis niet gegarandeerd is. Het risico bestaat dat DNP-Suiker over een lange periode een stand-alone-locatie blijft. De overbruggingen van 1-1,5 km in oost-westelijke maar ook in noord-zuidelijke richting worden wel getekend,maar zijn nog niet geborgd. Er is geen overtuigend zicht op een vergroting of oprekking van het culturele netwerk op basis van het nu geldende beleid of voorgestelde structuren.

Referentie Europapark:

Europapark is een referentie van een gebiedsontwikkeling in de stedelijke rand, waar een het voetbalstadion met aanvullende programma (leisure en onderwijs) een nieuwe stadsdeel activeren. Ondanks de kwaliteiten van deze gebiedsontwikkeling hebben we daar geleerd dat het veel inspanning, tijd en adaptief vermogen kost om de hechtingen te realiseren, en het gebied volwaardigen te programmeren en activeren. De stad heeft echter wel laten zien dat het kan, maar dat de borging van strategische stadsprojecten weerbarstig is, niet zonder risico of obstakel. Voorbeelden zijn de bruggen over het Winschoterdiep of het aanstaande Zuiderplantsoen op de net verdiepte zuidelijke ringweg. Maatschappelijke processen hebben grote invloed op deze projecten: economische malaise, politieke spanningen, de effecten van energiecongestie of schaarste in grondstof- of arbeidskracht. In het huidige tijdsgewricht zien we daarin een belangrijk risico voor het realiseren van het vestigingskader voor DNP-Suiker, waar dit bij DNP-Station reeds is geborgd.

DNP in stad, positie in verruimde binnenstad (Bron: Geleide Groei)

DNP in stad, positie Suiker

Het kiezen van 1 is een keuze voor 3

Het ASBM ziet dat met de keuze voor DNP mogelijk ook een keuze wordt gemaakt voor zowel Martini Plaza als het stationsgebied. Mocht DNP naar Suiker gaan dan betekent dat een keuze voor niet 1 locatie/functie maar voor 3 locaties/ functies, te weten:

1. Suiker bestemd met DNP
2. Station onbestemd: welke hoofdprogramma als (niveau verhogend) alternatief
3. Martiniplaza bestemd: Martiniplaza blijft.

We duiden de mogelijke ruimtelijke consequenties, die niet kwaliteitsverhogend werken voor de stad:

- het risico dat de stad een suboptimale invulling (moet) kiezen voor Station en Martini Plaza door een programmatisch en ruimtelijk verrijkt Suikerterrein en een programmatische en daaraan gekoppelde ruimtelijke verarming op de Stations- en Martini Plaza locaties.
    - Stationslocatie moet op zoek naar een alternatief programma (want Martini Plaza kan daar niet alleen al vanwege de omvang). Met het risico op schade voor de lopende gebiedsontwikkeling die uitstraalt op het gehele gebied.
    - Het culturele en maatschappelijke programma van Martini Plaza, een nevenprogramma ten opzichte van DNP (hoofdprogramma), dat goed zou passen op Suiker, blijft op locatie Martini Plaza. Beloftevolle alternatieven uit de modellen studie worden ter zijde gelegd. De mogelijkheid om omgeving Martiniplaza te herstellen wordt verkleind.
- effecten op cultuurspreiding door stad. De goede werking en exploitatie van DNP-Suiker kan van tevoren minder goed worden gegarandeerd dan voor DNP-Station (zie referentie Tivoli Vredenburg). Een mogelijke reflex is het aantrekken van meer en andersoortig programma op de Suiker campus om de dagelijkse dynamiek en aantrekkingskracht (en passant zekerheid) te vergroten. Dat creëert echter het gevaar dat DNP een magneet wordt voor aanvullend cultureel en commercieel programma dat ook op kleine schaal in andere delen van de stad zeer wenselijk is.

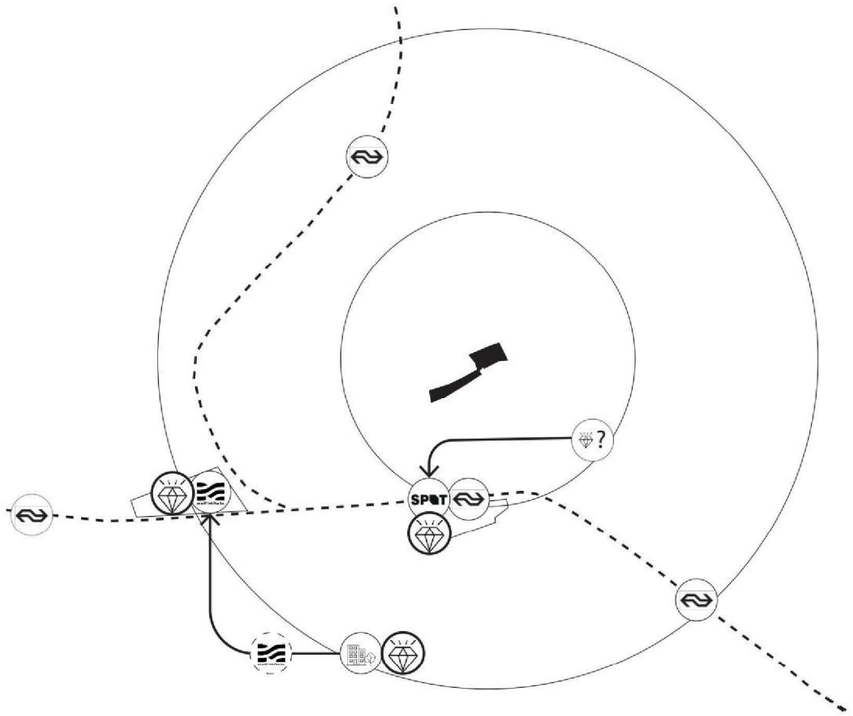
Naast deze mogelijke ruimtelijke consequenties verwachten wij ook consequenties op het mobiliteitgebruik van bezoekers:

- Bij DNP-Station zijn de P+R locaties rond de stad een zeer goed bereikbare tussenhalte, met een grote stimulans voor automobilisten om van modaliteit te wisselen voor ‘the last mile’ (en daarmee ook de aanleiding om makkelijk de stad in te gaan). Dit stimuleert de doelen ten aanzien van de ketenmobiliteit en de duurzame mobiliteitsambities.
- Dit effect is minder sterk voor DNP-Suiker. De automobilist bereikt makkelijker DNP vanaf ring west, wat mogelijk resulteert in meer autobewegingen op de stadsring tijdens piekmomenten. Er is geen of weinig aanleiding voor automobilisten om ‘the last mile’ in de bus vanaf een P+R af te leggen (en daarmee ook de aanleiding om makkelijk de stad in te gaan)

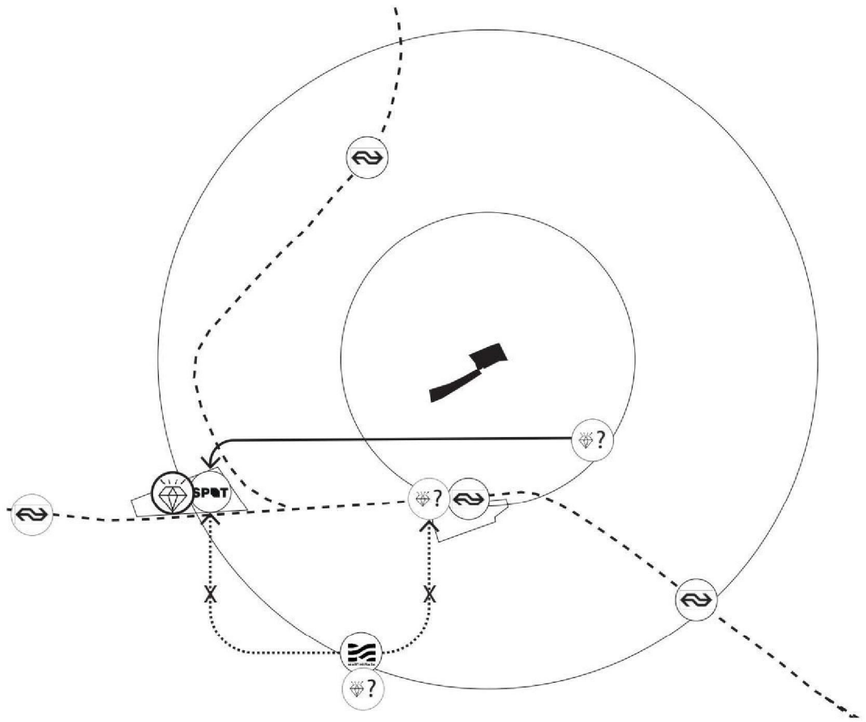
Deze aannames dienen verdere verkeerskundige onderbouwing

Conclusies ASBM I

- Om brede bereikbaarheid te organiseren, maar ook om duurzame mobiliteit te stimuleren, is de positie van het cultuurcluster bij een OV-knooppunt (station) van groot belang. De stationslocatie organiseert deze bereikbaarheid vanzelfsprekend. De locatie op het Suikerterrein vraagt om een breed opgave pakket met name in de infrastructuur van de stad waarvan de realisatie momenteel niet wordt geborgd. Suiker biedt mogelijk een interessante locatie voor een vernieuwd Martini Plaza, waardoor ruimte ontstaat voor nieuwe stadsontwikkeling op de huidige locatie, en het versterken van de relatie met het Stadspark.
- Door DNP als primaire cultuurfunctie bij het Centraal Station, en Martini Plaza als aanvullende cultuurfunctie bij Station Suiker, ontstaat een logische hiërarchie in de koppeling van stedelijk programma aan stadslocaties en OV-knopen.

DNP-Station en effecten op andere locaties

DNP-Suiker en effecten op andere locaties

ASBM II, reflectie op de locaties

Vertrekpunt

Het vertrekpunt voor reflectie op de locaties zijn de twee ruimtelijke studies. Wáár je DNP ook vestigt, deze criteria achten we van groot belang:

- Perfecte route van station naar gebouw; goede auto en fiets ontsluiting
- Gebouw/complex leeft altijd, wordt meervoudig gebruikt en trekt altijd mensen, dus: het is méér dan een efficiënt georganiseerd muziekgebouw en integreert ook andere functies
- Gebouw en ruimte rondom gaan relatie aan: openbare ruimte als podium, gebouw (vooral plint) aan de levendigheid en programmering van het openbaar domein, de publieke ruimte biedt ook ruimte voor functies in het gebouw.
- DNP moet ondersteunend zijn aan de stedelijke doelen van het gebied en de ruimere omgeving. Het moet positief bijdragen aan zowel het huidig én toekomstig functioneren van het stadsdeel waarin het wordt gevestigd.
- Gebouw is zoveel mogelijk gefaseerd circulair, uit te breiden, en te transformeren in de tijd.
- De plek bepaalt mede de karakteristiek en eisen aan het gebouw

Parkeren

Bij beide modellen is de parkeercapaciteit buiten het de voetafdruk van het gebouw schema geplaatst, wat betekent dat het muziekgebouw in geen geval wordt gebouwd op de parkeegarage/het vereiste parkeervermogen. ASBM houdt vast aan dit principe. De parkeercapaciteit per locaties word overgenomen uit de ruimtelijke studies en de daarachter liggende adviezen. Kaders over de parkeercapaciteit zijn geen onderdeel van dit ASBM advies en zullen door derden moeten worden onderzocht en onderbouwd.

Reflectie per locatie:

- DNP-Suiker:
    - Doordat de stedenbouwkundige kaders nog niet vast staan, is er meer flexibiliteit voor het opvangen van de parkeercapaciteit.
    - Het parkeermodel in de eindsituatie kan echter geen maaiveldparkeren zijn. Ook voor dit deelgebied van gebiedsontwikkeling Suiker geldt het stedenbouwkundig kader waarin geldt dat auto's niet op straat parkeren.
- DNP-Station:
    - De stedenbouwkundige contouren van de bouwlocatie zijn beperkerend in de hoeveelheid mogelijkehden voor een parkeergebouw naast het muziekgebouw. De vorm van het muziekgebouw en de positie van het parkeergebouw zijn gekoppeld, wat een limiterende factor is voor de vorm- en positie van het muziekgebouw, en efficient ruimtegebruik voor het parkeergebouw.

Typologie en proportie

De vergelijking van de twee locaties wordt ondersteund door twee ruimtelijke studies. Voor het opstellen van de Stedenbouwkundige Kaders per locatie, helpt het om de locaties te vergelijken op overeenkomsten en verschillen. Dit hebben we gedaan voor:

1. ligging en relatie met omgeving

    De ligging kent opmerkelijk veel overeenkomsten, wat betreft het perspectief op de gebouw. Passanten zien het gebouw vanaf verschillende hoogten in de omgeving. Van de verhoogde ring op afstand tot DNP tot vanaf een entreeplein met het adres voor DNP.

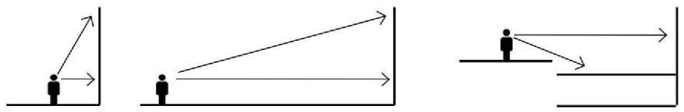
2. de proportionele effecten van het gebouw in stad

    De gebouwen hebben vergelijkbare gebouwhoogten, en een vergelijkbare zichtbaarheid vanuit posities in de stad. Wat betreft Stedenbouwkundige Kaders gelden daarom geen verlichtende omstandigheden voor DNP-Suiker ten opzichte van DNP-Station.

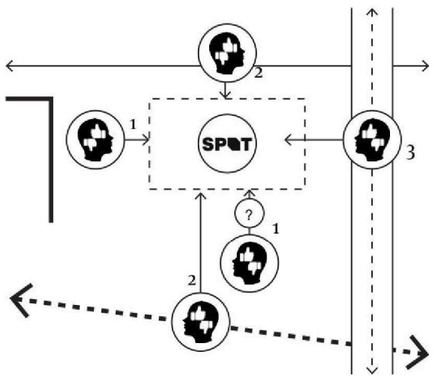
Zichtbaarheid van DNP

De diagrammen die de ligging en zichtbaarheid van DNP vanuit de omgeving tonen, illustreren voor beide locaties de posities van de passanten. Hieruit worden de beeldkwaliteit en stedenbouwkundige kaders afgeleid. Hierbij is het belangrijk om rekening te houden met de positie van het publiek ten opzichte van de hoogte van het gebouw (zoals de verhoogde ringweg, spoorplatformen, verdiepte pleinen, de trein, omliggende straten en verhoogde snelwegen).

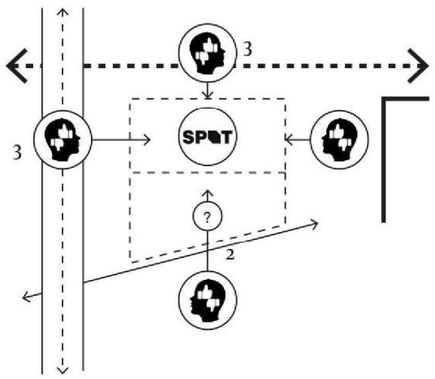
De diagrammen met schaalvergelijkingen laten zien dat de hoogteverschillen tussen de modellen kleiner zijn dan vooraf door ASBM werd verondersteld. Het is echter belangrijk om op te merken dat de ruimtelijke studies nog niet definitief zijn en dat beide locaties voldoende ruimte bieden voor zowel een horizontale als een gestapelde variant. Desondanks bieden de studies waardevolle inzichten voor de beoordeling van een gebouw voor DNP op deze locaties. De vergelijking van de maat en schaal per locatie vormt voor ASBM een belangrijke herijking van de kenmerken waarop de stedenbouwkundige kaders worden gebaseerd.

Posities in directe omgeving muziekcentrum

DNP-Suiker

DNP-Station

Diagrammen locatiekenmerken zichtbaarheid

Stapeling

In beide ruimtelijke studies is de stapeling van volumes en programma bekeken, en beoordeeld op verschillen en overeenkomsten. Tevens zijn in de periode van onderzoek gesprekken gevoerd met architect [redacted] die lessen uit referentieprojecten heeft gedeeld met het projectteam. Dit zijn:

- zalen worden zelfstandig gedragen tot aan de fundering.
- zalen die worden gestapeld blijven hun eigen constructieve verbinden met de fundering houden
- de complexiteit van de stapeling wordt hieraan afgemeten.
- de grote zalen bevinden zich onderin een muziek gebouw
- een muziek gebouw bouw je bij grote voorkeur niet op een parkeergebouw

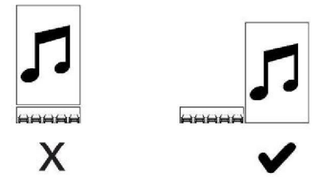
Overeenkomsten tussen beide ruimtelijke studies zijn:

- Grote zalen onderin naast elkaar = White + Purple
- Kleine zaal zwevend tussen grote zalen = Green

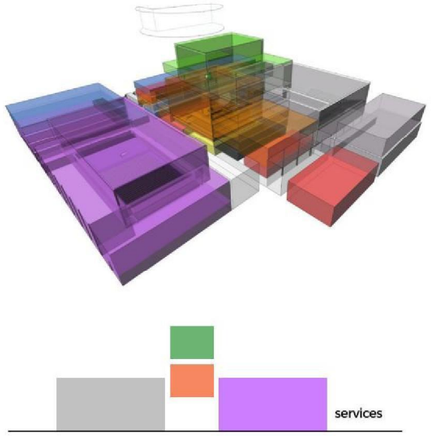
Verschillen in stapeling beide ruimtelijke studies:

- Suiker:
  - Geplaatst tussen White + Purple = Orange onder Green boven op elkaar
  - Logistiek naast en buiten gebouw
- Station:
  - Gestapeld bovenop programma divers = Orange
  - Logistiek onder en in gebouw

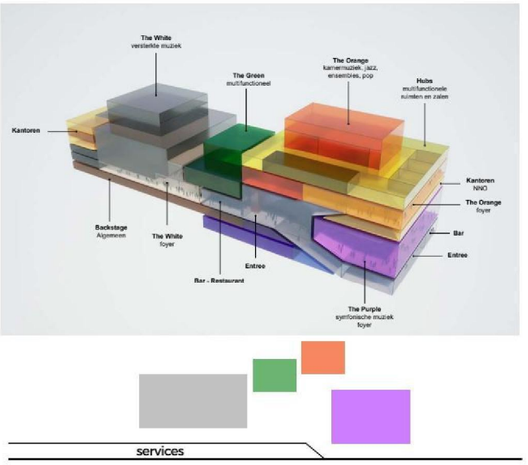
In grote lijnen betekent dit dat de beide gebouwen de grote stromen mensen (White/Purple) onderin het gebouw organiseren en de geringe mensenstromen bovenin organiseren (Green/Orange). Dit levert een nagenoeg vergelijkbare organisatie van bezoekers op. Veel beneden, weinig boven. Green en Orange zijn nota bene gestapeld vanwege de door de architecten gekozen ruimtelijke studies, maar kunnen ook af-gestapeld worden in verdere uitwerking.

Algemeen principe stapeling: muziekgebouw niet op parkeergebouw

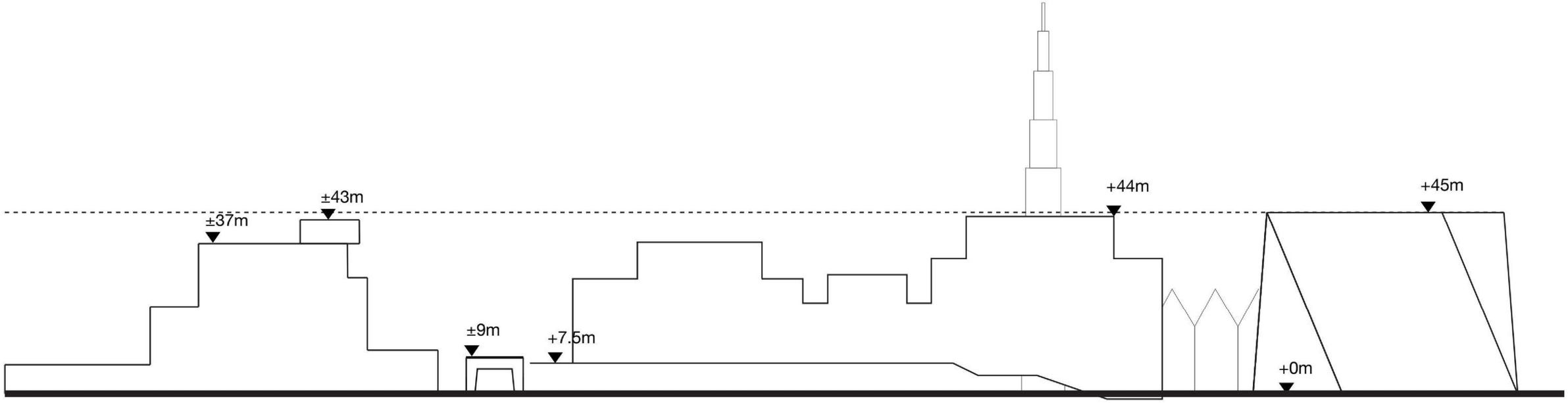

DNP-Suiker

DNP-Station

Principes stapeling per ruimtelijke studie

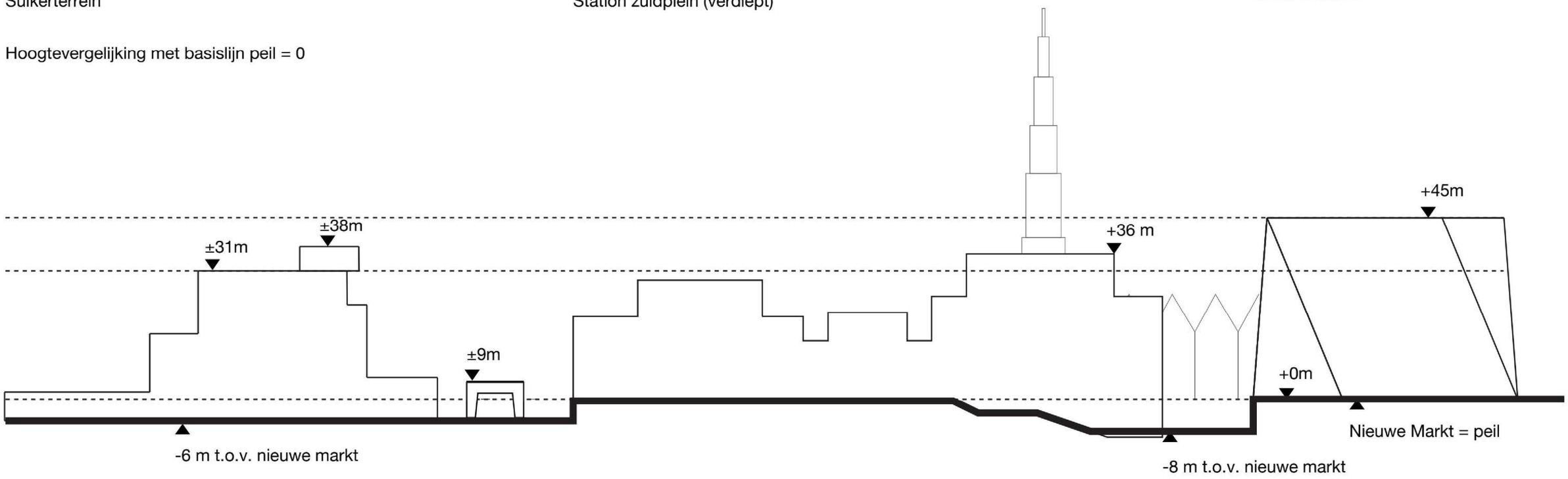

Suikerterrein

Station zuidplein (verdiept)

Nieuwe Markt

Hoogtevergelijking met basislijn peil = 0

Suikerterrein

Station zuidplein (verdiept)

Nieuwe Markt

Hoogtevergelijking stadssilhouet met terreinhoogten t.o.v. Nieuwe Markt

DNP op de Stationslocatie:

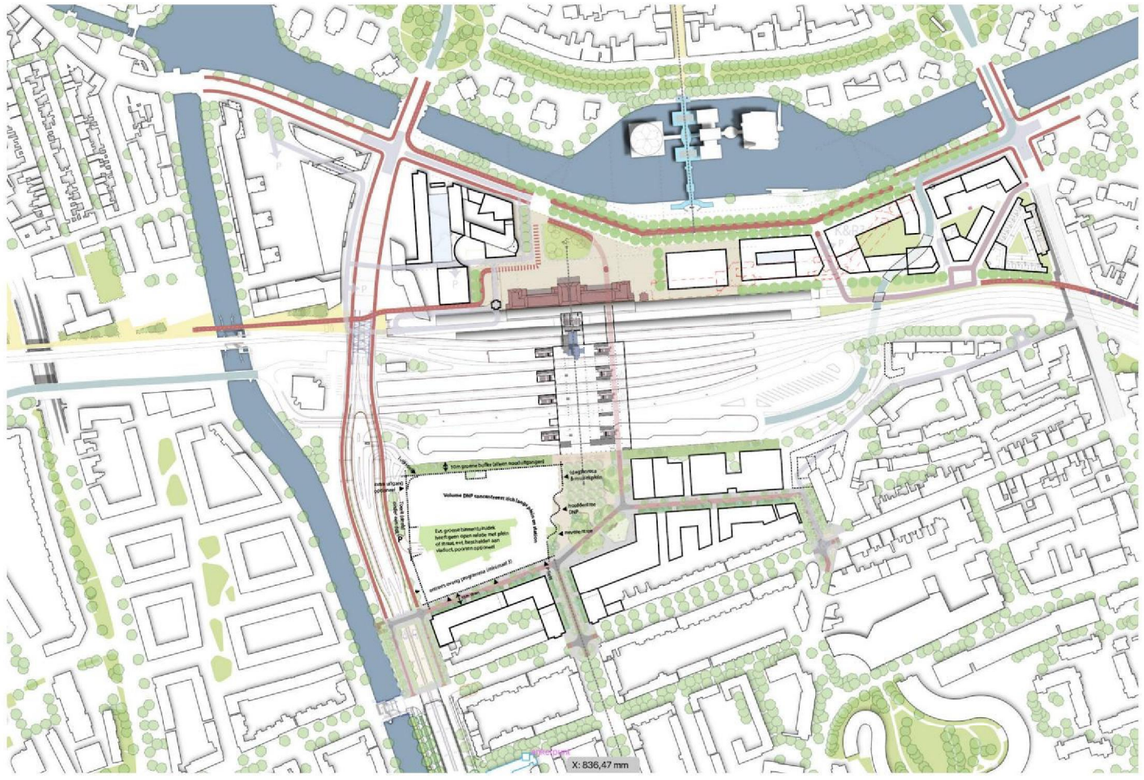
DNP-Station wordt door ASBM gezien als het vertrekpunt en de nul-lijn voor de stedenbouwkundige kaders en het niveau voor de beeldkwaliteit dat hieruit afgeleid wordt. De ruimtelijke studie type 'Strip', levert echter niet een gebouw schema op dat 1:1 door kan in een vervolgfase.

<u>Reactie op ruimtelijke studie :</u>

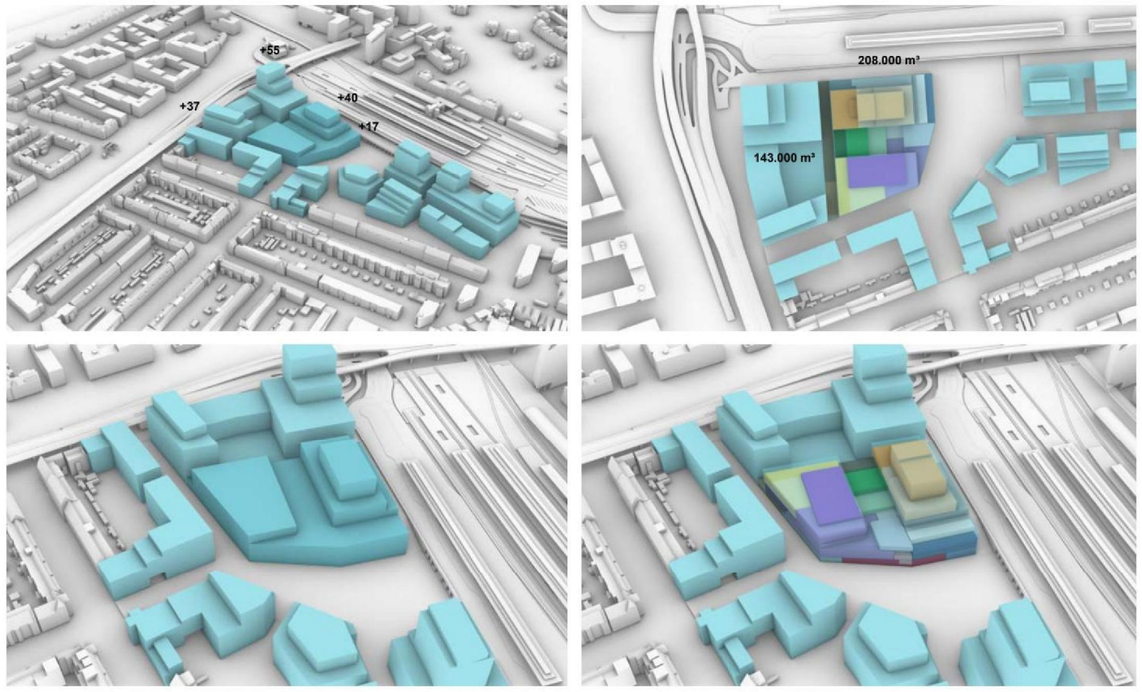
- De kaders van het Stedenbouwkundig Plan (SP) dienen beter ondersteund en gevolgd te worden. De essentie van het SP is een dicht stedelijk gebied met een levendig open plein, omsloten door drie wanden van 20-25m hoog en een open relatie met het station. Het plein sluit via vier heldere routes aan op de omgeving. Het muziekgebouw moet dit ondersteunen
- Model Strip onttrekt zich teveel van de noodzakelijke stedenbouwkundige eenheid en samenhang in het stadsblok, en zorgt daarbinnen voor een onwenselijke monoliet/'stand alone' gebouw die zich van het ensemble onderscheidt
- ASBM vraagt zich af op welke wij het verhoogde park aan de zuidzijde van het muziekgebouw een niveauverhogende ingreep op het stedenbouwkundig plan is.
- De parkruimte op zuid zien we als concurrent van het plein, wat negatief is voor beide.
- Beloftevol 'adres' nabij station voor terloops bezoek als onderdeel van stadse dynamiek (reizigersstroom station 25 mln/jr). Dit argument mag niet worden onderschat. Het werkt zowel positief voor de exploitatie van DNP als voor de +20 mln reizigers die hier kunnen aanlanden. DNP vormt nog meer dan het Groninger Museum het eerst publieke adres in de stad

<u>Stedenbouwkundige kaders:</u>

- Handhaven voordelen uit model Strip (en ook Blok) met ruimte voor parkeerprogramma op de plot, maar niet onder DNP
- Gebouw DNP vormt met aanvullende gebouwen op de kavel congruent stadsblok met passende reactie in maat, schaal, proportie en programma naar (het gebruik van) alle 4 zijden. Het hoeft niet één gebouw te zijn, maar wel een ensemble met consistente uitstraling, zonder perforaties, door- of opgangen. Een eventuele publieke straat/ route binnen het gebouw zit achter de voordeur. Er kan een intermediaire ruimte ontstaan tussen plein en programma.
- DNP gebouw zorgt voor levendige wand aan het plein en zorgt voor maximale interatie met de openbare ruimte door programmering en inrichting van de plint (zie model Blok voorstudie)
- Ruimte tussen gevelrooilijn en programma DNP kan worden ingezet voor aantrekkelijkheid transparantie wandplein en DNP entree en de overgang tussen publieke ruimte buiten en ruimte voor publiek binnen.
- De verzameling gebouwen/gebouwdelen verspringen in hoogte in zowel in noord-zuid als oost-westelijke richting.
  - Noord-zuid: vanaf het spoor (hoog) naar de Rivierenbuurt (laag).
  - Oost-west: Vanaf de Emmasingel (hoog) naar Stationsplein (laag).
  - De massa verbindt de hoogten aan de 4 zijden met bebouwing omgeving.
  - Bouwkavel met DNP daarin is daardoor sculpturaal.
  - Muziekgebouw is niet één monoliet, verschillende zalen en deelvolumes zijn herkenbare bouwstenen van het stadsblok als ensemble
  - Inzet diverse gebouw hoogten sluiten aan bij de diverse gebouw proporties in de omgeving
- Het bouwblok als geheel is een landmark gezien vanaf de Emmalaan komend van zowel het noorden als het zuiden.

Stedenbouwkundig plan ASBM september 2024

Model Blok uit voorstudie NL architect; Gebouw SPOT maakt pleinwand, parkeren op kavel los van gebouw.

Programma:

- Horeca/restaurant/publieksruimten (publiekstrekkers) aan plein zijde
- Ruimte voor woon en werk programma aan de zuidzijde, mogelijk in noordwesthoek

Bouwvlak en ruimtelijke opzet:

- DNP niet als monoliet binnen het stadsblok, maar als onderdeel van een samenhangend gebouwd complex/ensemble/ cluster/weefsel
- Basisprincipe voor het stadsblok is een grotendeels gesloten bouwblok, met binnentuin, met getrapt hoogteverloop conform ruimtelijke studie.
- Ontworpen als veelvormig ensemble vanuit de context (randen) en het programma (DNP+overig)
- Randhoogten van de verschillende zijden sluiten aan op de omgeving. Hoogteverloop: maximaal 25 meter aan zuidzijde, oplopend in hoogte tot 35 meter aan zijde stationsplein, hoogteaccent max 50 meter in noordwesthoek
- Gevelontwerp maakt zichtbaar wat de verschillende functies in het complex zijn (zowel binnen DNP als overige functies). Grootste kwaliteit aan zijde stationsplein en zijde spoor plus hoek spoor Emmaviaduct.
    - Gebouw verplicht over zo groot mogelijke lengte aan het stationsplein (plein wand). Nog geen verplichte rooilijn, mag schuine lijn zijn, of getrapt verlopende lijn. Vervolg gebouw de noordelijke hoek om langs het spoor. Wervende, levendige hoek in verlengde Rijnstraat
- Vertrapping bouwmassa vraagt zorgvuldig esthetische omgang wat betreft invulling van daken, en aandacht voor onderhoud daken en gevel in vertrapte vorm
- Mogelijk nadelig: DNP-Station heeft geringe mate van aanpasbaarheid in de toekomst.

Parkeren

- Parkeergebouw náást DNP, ín hetzelfde bouwveld, direct mee in ontwikkeling en de aanbesteding.

Laden/lossen

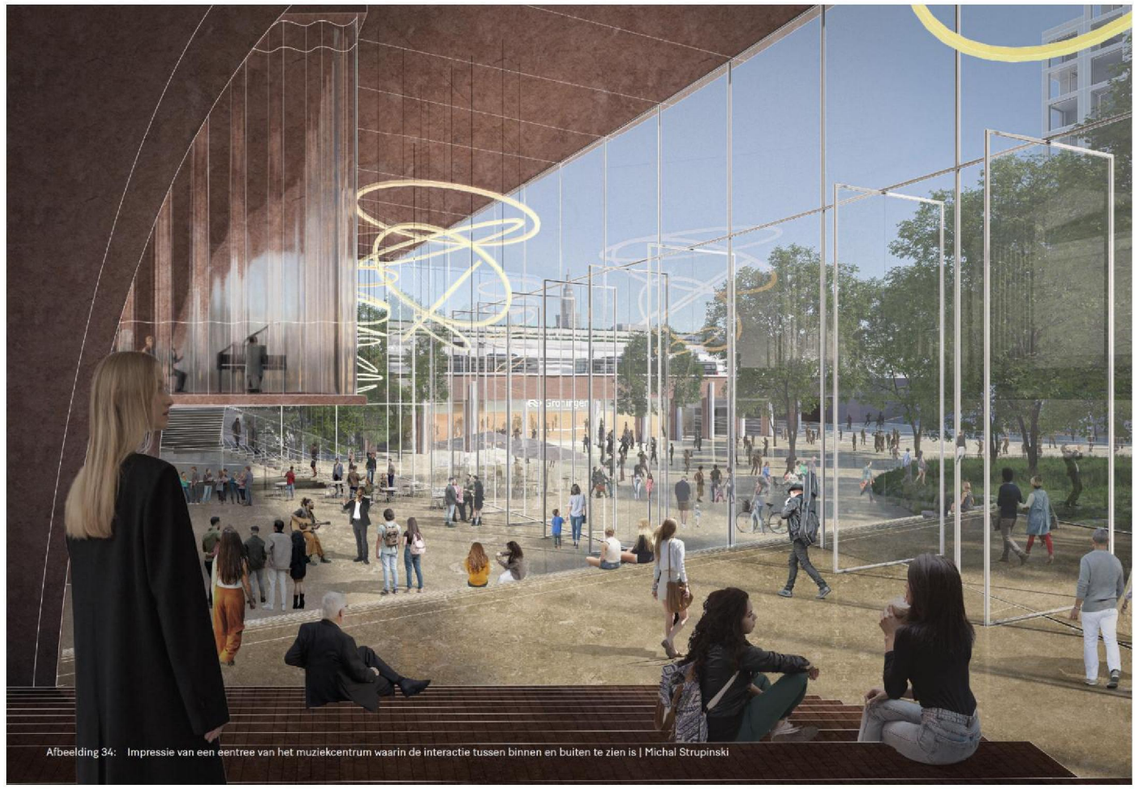
- Plek en principe als ruimtelijke studie
- Mag gebruik maken van fasering gehele blok en evt eerst in eerste instantie buiten gebouw

Benodigde verbindingen

- Allemaal al gereed: hoofdstation, stationstunnel, Rijnstraat ea.

Impressie stedelijk blok met plein en straatwanden rondom met projectie SPOT model strip binnen bouwperceel voor SPOT. Dit schema wordt verder niet onderschreven door ASBM. Augustus 2024

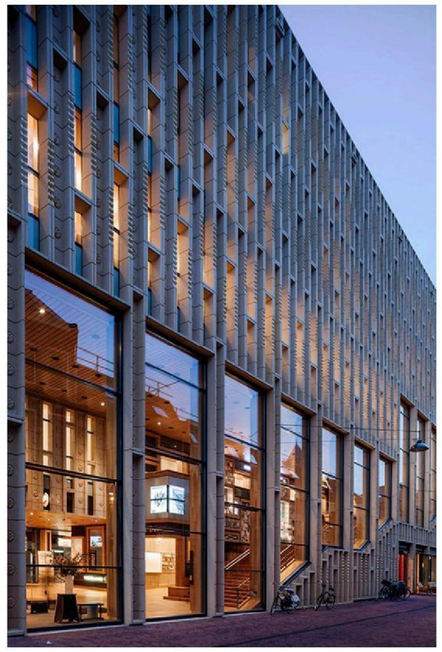
Afbeelding 34: Impressie van een eentree van het muziekcentrum waarin de interactie tussen binnen en buiten te zien is | Michal Strupinski

Tekening Stedenbouwkundige Kaders ASBM september 2024

Architectuur; binnen - buiten

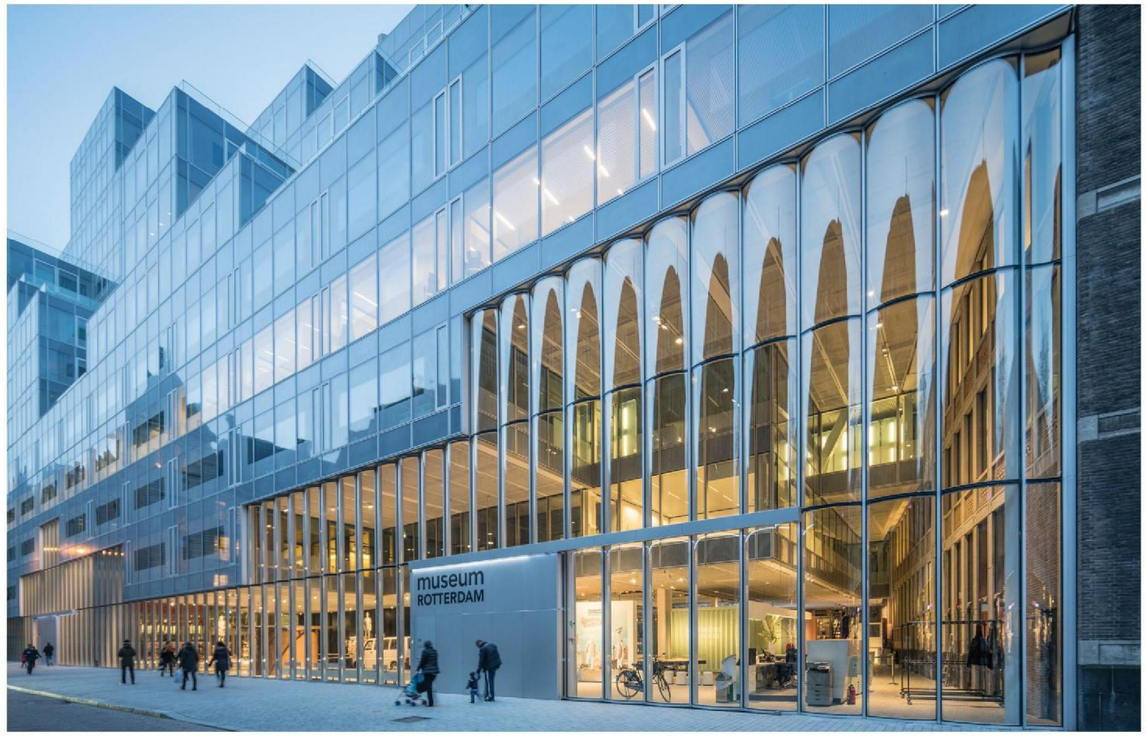
Cultuurcentrum Rozet, Arnhem. Neutelings Rietdijk

De Nieuwe Kolk Assen, DeZwarteHond;

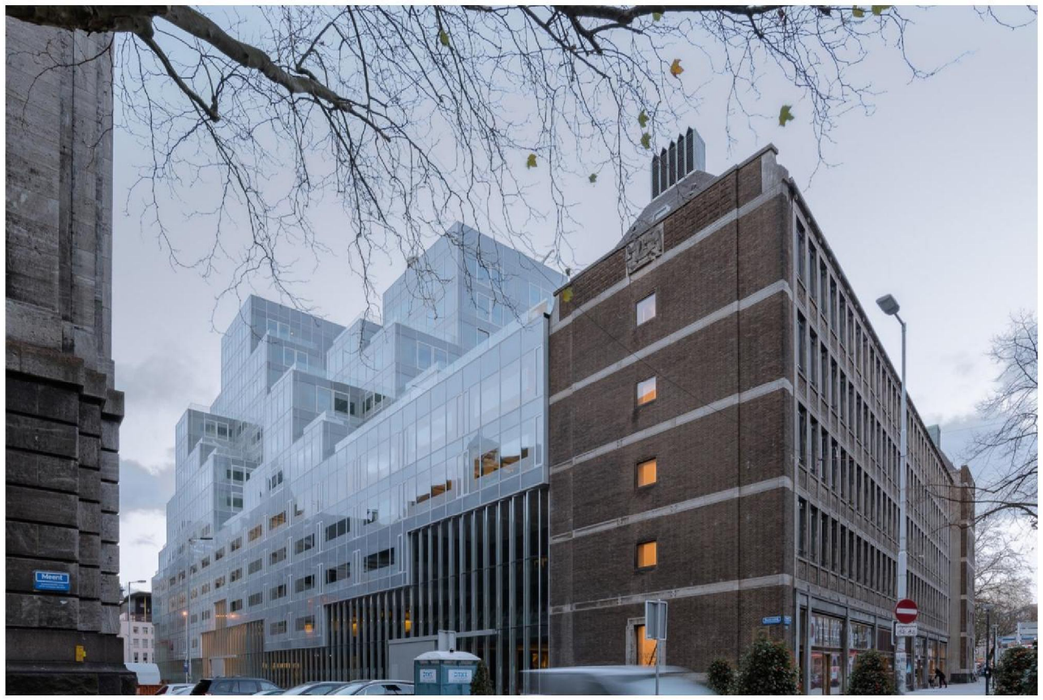

5.1.2e Geffen Hall, Lincoln Centre, Max Abramovitz

Timmerhuis Rotterdam, OMA; diverse gebouwhoogten bemiddelen tussen verschillende schalen in de omgeving

Architectuur; bemiddeling schaal M-L-XL

Bibliotheek van Birmingham Mecanoo

DNP op het Suikerterrein

Algemeen:

Wil DNP op Suiker een niveau-verhogend alternatief zijn voor DNP op station, dan zijn op stadsniveau een tweetal belangrijke stadsprojecten voorwaardelijk, te weten:

- De as hoofdstation-Suiker. Deze dient een hoogwaardige verbindingsroute te zijn langs het spoor voor de voor- en nareis
- De as stad-Suiker. Deze dient hoogwaardig te zijn langs het Hoendiep voor nevenbezoek aan de binnenstad

Het ontbreekt nu aan een duidelijke definitie van stadsprojecten (tunnels, wegen, bruggen, groen) die nodig zijn om deze ambitie te realiseren.

Reactie op ruimtelijke studie:

Een plan dat zich goed kan voegen naar de weinige, doch betekenisvolle gebouwen in de directe omgeving. En ook naar de potentieel parkachtige landschap met campus-eigenschappen. Anders dan bij station heeft ASBM weinig motieven om de ruimtelijke studie als gebouwtypologie of gebouwmassa terzijde te leggen. Bij het opstellen van de stedenbouwkundige kaders is als uitgangspunt genomen dat het daadwerkelijk de open parkachtige campus wordt zoals in de ruimtelijke studie is voorgesteld, wat inhoudt dat het gebouw voor DNP vrij in die context komt te staan en daarmee zichtbaar wordt vanuit vele perspectieven aan alle zijden.

- Toont op omgevingsniveau een parkachtige setting met DNP gebouw stand-alone
- In plaats van cultuurgebouw is dit potentieel een cultuurcampus. Beloftevol voor toegankelijkheid cultuur en (ongeplande) interactie met bezoekers en passanten (die dan wel doelgericht naar Suiker moeten komen, 1 mln bezoekers/jr huidig-> wijzigt in toekomst)
- Het getoonde gestapelde programma resulteert in een gebouw met vergelijkbare hoogte t.o.v. DNP-Station (wel lager, doch weinig verschil)
- Configuratie zalen (2x groot beneden, 2x klein boven) wijkt niet wezenlijk af van ruimtelijke studie DNP-Station
- Levendig programma aan randen (entree, publiekprogramma, foyers zalen) is positief
- Kansrijk gebouw ten aanzien van flexibiliteit, aanpasbaarheid, transformeerbaarheid in de tijd/in de muziekwereld.
- Relatie binnen-buiten sterk op west, noord en zuid. Oost (logistiek) zwak vanwege dichte gevels.

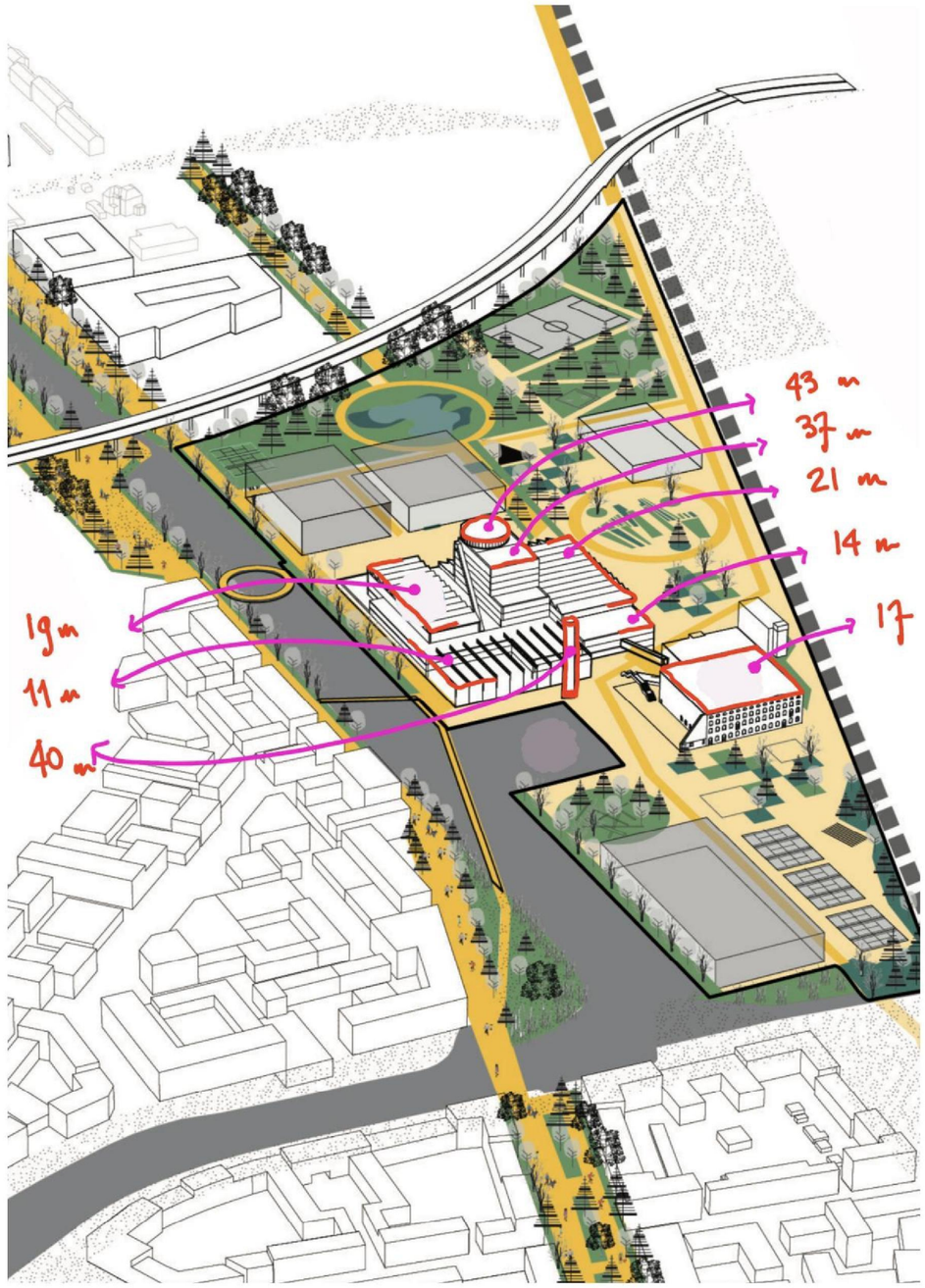
Stedenbouwkundige kaders:

- Relatie (in hoogte en massa) aangaan met dé kwalitatieve dragers ter plekke: zeefgebouw, Hoendiep. Anticiperen op toekomstige relatie stadspark.
- De zichtbaarheid van het gebouw is alzijdig reden voor hoogwaardigheid.
- Gebouw en programma dienen zicht te verhouden de meervoudige deels nog onbekende context in de omgeving.
- Voorkant gebouw aan plein op west betekent aandacht voor de expressie op noord, oost en zuid. Dit mag niet leiden tot kwaliteitsverlagende architectuur (lees materialen en detaillering)
- Het criterium kwaliteitsverlagend moet hier in het licht worden gezien van de hoogwaardigheid van het gebouw zelf maar ook ten opzichte van de DNP-station. Kortom, een lager architectuurbudget voor DNP-Suiker ten opzichte van DNP-Station is niet aan de orde, juist vanwege het vrijstaand karakter.
- De openbare ruimte tussen zeefgebouw, DNP en het water moeten integraal worden ontworpen. De inrichting van het terrein moet zowel ruimte bieden voor programmering als vrij gebruik. Ontmoetingsplekken worden geactiveerd met terrassen aansluitend op de plint, specifieke plekken worden ingezet als buitenpodium.De campus is ondersteunend aan de functies in DNP, maar blijft altijd publiek toegankelijk.
- Aandacht voor de zichtbaarheid vanuit de ruimere omgeving (trein op zuid, ring op oost, Energieweg op noord). Diverse perspectieven op diverse hoogten en diverse afstanden. Gebouw heeft alzijdig hoogwaardige architectuur.

Programma:

Naast DNP programma op deze locatie ook eisen:

- Horeca/restaurant (publiekstrekker) verplicht in westzijde gebouw (aan plein)
- Ruimte voor extra niet-DNP programma op de begane grond, i.i.g. aan de zijde van boulevard en park, evt ook aan zijde Hoendiep. Integratie van dit programma in het gebouw.

Bouwvlak en ruimtelijke opzet:

- ASBM vraagt zich af of in een compacte stad een dergelijk extensieve organisatie van programma verdedigbaar is. Ook ten aanzien van de problemen van DNP op haar huidige locatie.
- Het veelvormig ensemble dat vanuit de context en het programma wordt ontworpen (uitkomst van ruimtelijke studie) dient als een belangrijk leidend principe in de toekomst.
- Het logistiek centrum en de omhullende gevels mogen niet leiden tot gevels zonder levendige functies. Daartoe dient de ruimtelijke configuratie te worden ingezet, of programma moeten worden toevoegd om ook aan de oostzijde levendige gevels en straten te maken.
- DNP als ensemble blijft het leidend thema voor de volume opbouw en de architectuur (geen monoliet). Gevarieerd hoogteverloop zoals getoond in de ruimtelijke studie, en schaal die zicht verhoudt tot het zeefgebouw. Hoogtes NTB, afstemmen op context!
- Gebouw kan nog iets hoger dan nu getekend (met alleen de DNP functies)
- Zijde west: veel relatie binnen buiten, open gevel, entree, zicht op water, zicht zeefgebouw, open, transparant, goed op de zon.
- Zijde zuid: ateliers, werkkamers, levendigheid in de plint, zicht en contact
- Zijde noord: klassieke zaal (open), contact met water, werkruimtes
- Zijde oost: Patio-achtige ruimte waarbinnen vrachtwagens staan. Tuinmuur voor laden en lossen. Buitenruimte met overmaat voor opslag, techniek etc. Let op zicht vanaf verhoogde ring (automobilisten).
- Daken verdienen aandacht. In relatie tot techniek en zichtbaarheid vanaf ring en gebouwen in de omgeving, denk aan dakterras Zeefgebouw.

Kans Suiker:

- 1 of 2 zalen in het zeefgebouw (dit geldt ook voor Programma Martini)

Parkeren

- Beginnen met parkeren in de buitenruimte
- Parkeergebouw náást DNP, kan later gerealiseerd. Wel ramen, later in de tijd zetten

Laden/lossen

- Mag in eerste instantie buiten gebouw, aan oostzijde (patio), zie opmerking gevels.

Benodigde verbindingen
Nabije (tijdelijke) toekomst

- Station 2032
- 1 brug die open kan over Hoendiep (meteen goed)
- Tunnel onder het spoor door tpv DNP
- 1 extra verbinding óver het spoor, voor voetgangers (arty brug)

Lange termijn

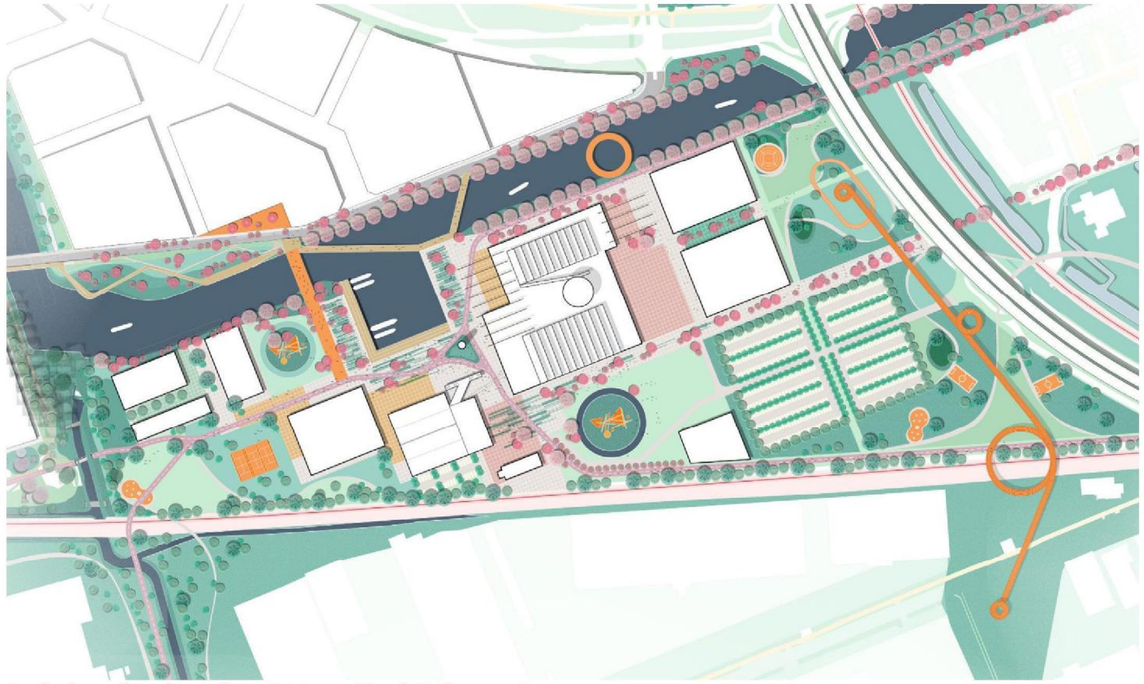
- Supergoede fiets/voetverbinding onder het spoor door NZ
- Tweede extra brug over Hoendiep NZ
- Behoud oost-west fietsverbinding Peizerweg

Extra kans:

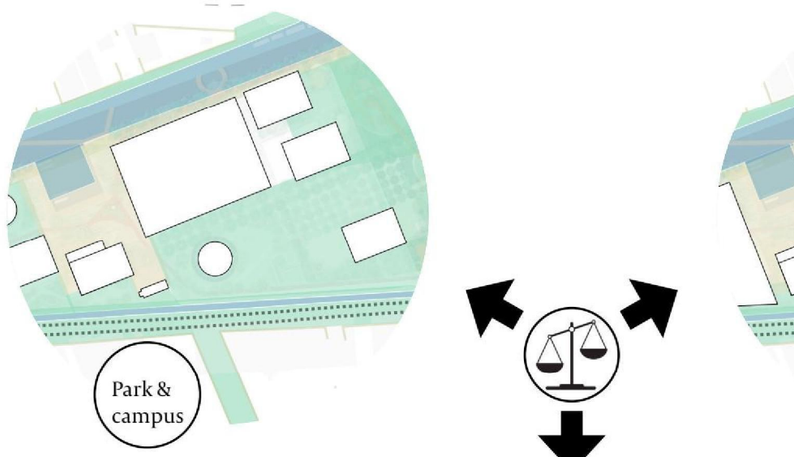
- Spoor ondergronds van Peizerweg tot en met Zeefgebouw > impuls voor Peizerweg gebied en Stadspark

Er ontbreekt nog een visie over de verbindingen op stedenbouwkundig niveau vanuit de omgevingsvisie naar de gebiedsvisie en het gebiedsplan. De leden van het gebiedsteam hebben voorstellen gedaan middels een gebiedsplan als onderdeel van de ruimtelijke studie.

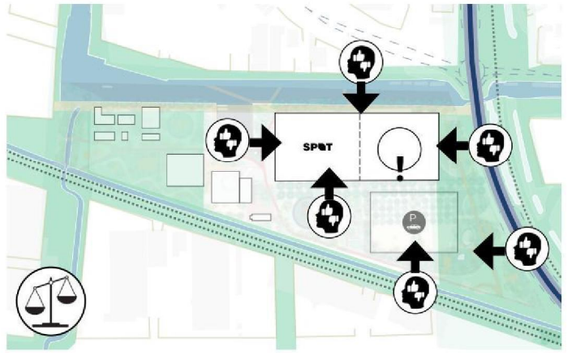

Stedenbouwkundige schets DeZwarteHond, Suikerterrein

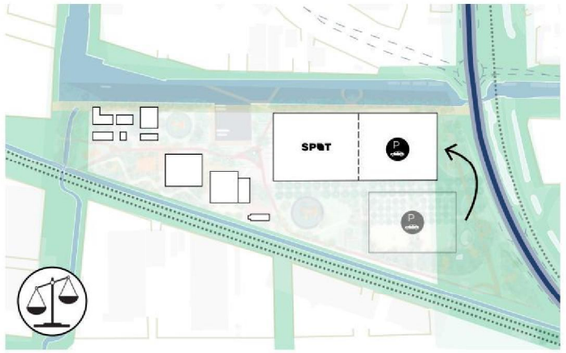
De meervoudige, nu nog onbekende context waartoe een muziekgebouw op het voorterrein zich moet kunnen verhouden

Spot conform ruimtelijke studie

Parkeren op maaiveld tijdelijk

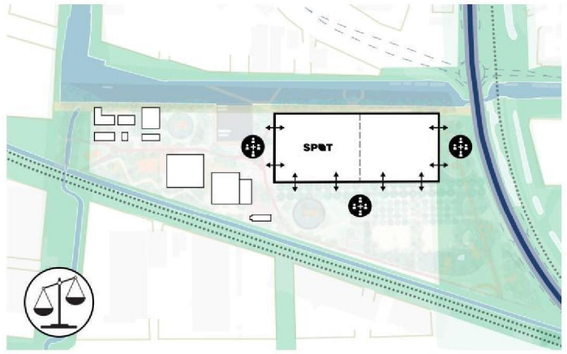
- Logistiek op oost (!)
- Zichtbaarheid vanuit omgeving alzijdig (!)

Spot conform ruimtelijke studie + P

Parkeren permanent in gebouw

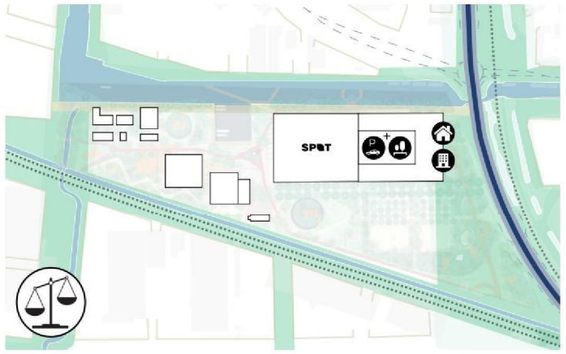
- Zichtbaarheid vanuit omgeving alzijdig (!)

Spot conform ruimtelijke studie + P

Parkeren permanent in gebouw

- Zichtbaarheid vanuit omgeving alzijdig (!)
- Plint alzijdig kwaliteitverhogend (!)
  - Water op noord
  - Groen op oost (tussen gebouw en ring)
  - Park op zuid
  - Plein op west

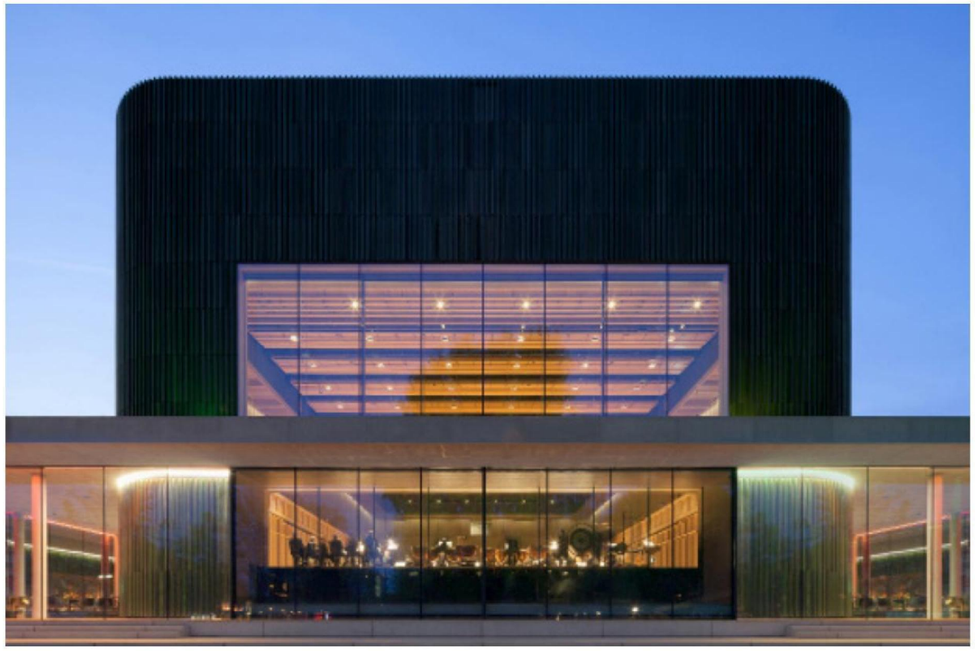
Spot conform ruimtelijke studie + P + programma

Parkeren permanent in gebouw

- Zichtbaarheid op oost?
- Toevoegen programma in relatie tot normen muziek-gebouw
- Plint alzijdig kwaliteitverhogend (!)
  - Water op noord
  - Groen op oost (tussen gebouw en ring)
  - Park op zuid
  - Plein op west

Uitgangspunt ASBM; STBK op basis van alzijdig manifest gebouw

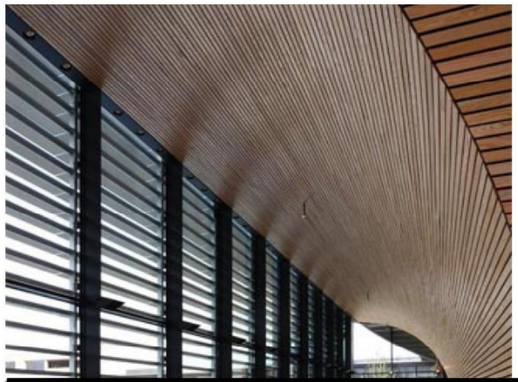
Architectuur; binnen - buiten

Music Sacrum, Arnhem. Koschuch architecten

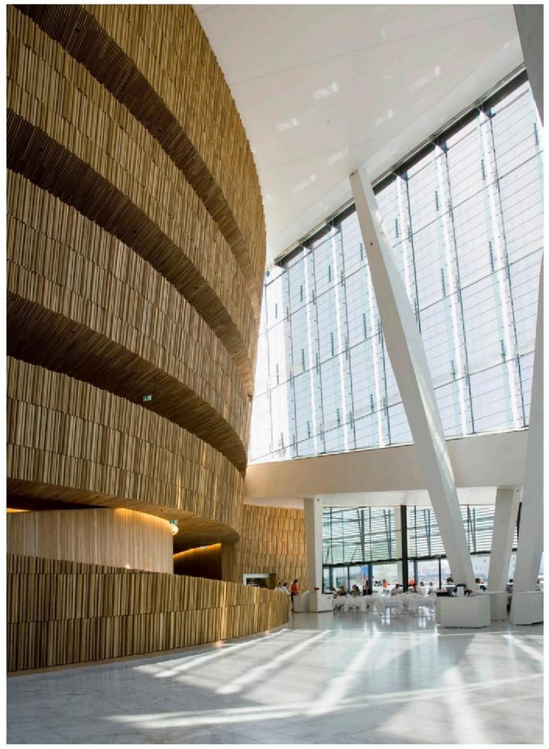
Het Speelhuis, Koschuch architecten

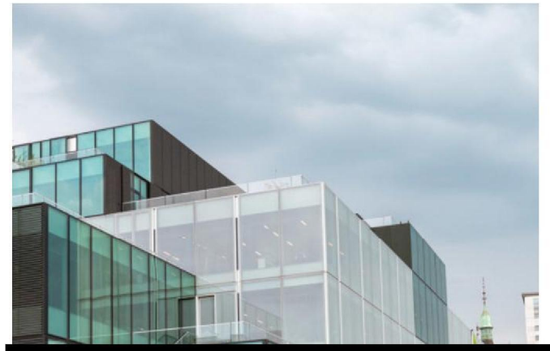
5.1.2e

Erasmus Paviljoen Rotterdam, DeZwarteHond & Powerhouse Companie
Publieke ruimte tussen gesloten programma en open publiekszones zowel binnen als buiten

Operahouse Oslo Snohetta; dicht programma binnen, transparant naar buiten.

5.1.2e

BLOX Copenhagen, OMA. Massaopbouw & sculptuur

Conclusies ASBM II

Overeenkomsten ruimtelijke studies:

- Rekenwaarde vormfactoren (info uit projectteam)
- Hoogte van gebouwen uit ruimtelijke studies
- Stapelingsprincipe zalen
- Belang van alzijdigheid vanuit omgeving
- Zichtbaarheid vanuit diverse perspectief-hoogten
- Bouwvelden krijgen mix van functies
- Bouwvelden met representatieve hoogwaardige ‘wanden’
- Stapelingsprincipes zijn niet complex en niet uiteenlopend

DNP-Station

- De ruimtelijke studie stationsgebied (strip) dient SP meer te volgen
- DNP wordt geen stand-alone blok
- Weinig aanpasbaarheid in de toekomst verwacht vanwege dichtheid Stedenbouwkundig plan
- DNP-Station is onderdeel van alzijdig gesloten cultuurcluster
- Ontwikkelingswaarde: relatief inflexibel, doch ruimte binnen bouwlak voor flexibiliteit
- Toekomstwaarde: inflexibel
- Gebruikswaarde: sterke verankering met daily urban system
- Belevingswaarde: representatief met hoge beeldkwaliteit
- Benut opbrengst grote stadsingreep (station)
- Ten aanzien van het Beeld Kwalitetisplan geldt: Behoudens hetgeen dit document herziet, is al hetgeen in het Beeld Kwaliteitsplan augustus 2024 van toepassing.

DNP-Suiker

- DNP Suiker dient nog hoogwaardig aan OV gekoppeld te worden
- Realiseren van voorwaardelijke stadsassen worden uitgebreide stadsprojecten
- Ruimtelijke studie activeert Suiker met programma en aanvullende project zoals haven, fiets-voetgangersbruggen en landschappelijke ring-overstijgende verbindingen.
- DNP-Suiker vormt open cultuur campus
- Muziek gebouw alzijdig
- Ontwikkelingswaarde: relatief flexibel, bouwvlak staat niet vast, relatief weinig complicerende kaders
- Toekomstwaarde: flexibel
- Gebruikswaarde: zwakke verankering met daily urban system
- Belevingswaarde: representatief met hoge beeldkwaliteit
- Genereert nieuw ruimtelijk gebruik locatie (bijvoorbeeld haven)
- Genereert nieuwe behoefte en grote stadsprojecten
- Ten aanzien van het Beeld Kwalitetisplan geldt: Naast de in dit document geformuleerde voorwaarden aan de beeldkwaliteit zal, indien voor DNP op Suiker wordt gekozen, een specifiek Beeld Kwalitets Plan voor DNP-Suiker inclusief het voorterrein moeten worden opgesteld dat qua niveau vergelijkbaar is met het BKP stationsgebied.

ASBM III: Randvoorwaarden aanbesteding

ASBM beziet deze stap als een bijdrage aan de ambtelijke keuze voor de locatie. Laat onverlet dat wanneer er een definitieve keuze voor de lokatie is gemaakt er aanvullende stedenbouwkundige studie met daaruit vloeiende stedenbouwkundige kaders gemaakt zal worden. De in dit document opgestelde stedenbouwkundige kaders zijn daartoe een aanzet. Dit document kan niet zonder toestemming van ASBM gebruikt worden voor de aanbesteding van een architect in een later stadium.

